

متن پرسش

یا محبوب! عرض سلام و رضوان حضرت معشوق بر شما باد: ماه رمضان با یازده روز «گذشت» بر شما مبارک باد. در گفت و گو با یکی از دوستان، نام خدا آمد و معشوق می‌گفت من می‌خواهم به خدا برسم و عشق زمینی مرا به آسمان می‌رساند. خدایا! من حال دیوانگان را دارم! عشق زمینی و آسمانی دیگر چه صیغه‌ای است! در تفکر خود می‌پندارم وقتی تنها هست اوست، و اصلاً «موجودی» جز او نیست و حیات و قدرت و هرچه که «هست» اگر فکرش را بکنیم از اوست، پس اصلاً موجودی جز او نمی‌ماند که بخواهد زمینی باشد یا آسمانی باشد تا بعد، جدا جدا عشق بورزیم. استاد: من از عشق هیچ نفهمیده بودم تا این‌که: من از تمام دنیا شبی بریدم که دیدم «دولت عشق آمد و من دولت پاینده شدم»، عشق مجازی اصلاً برای همین مجازی است و توهم این‌که از برخی دوستان اهل معرفت، این زمینی آسمانی‌ها را می‌شنوم، برایم دردناک است، در حالی‌که در کوچه پس‌کوچه‌های درد دوری و بغض، چنگ می‌زنم بر نوری که تابیده، و عشقی که سوزانده، و سعی در پاک‌کردن نگاه از کثرات دارم که وهم است و عنایت اوست. شنیدن این حرف‌ها مرا در دل آواره‌تر می‌کند. سؤال قبلی که فرمودید ابهام‌دار است هم در همین مورد بود. سپاس‌گزارم اگر سخنی دیگر از حق را ناقل باشید.

التماس دعا

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: در مورد عشق، سخن بسیار است تا آن‌جایی که جناب مولوی می‌فرمایند:

چون قلم اندر نوشتن می‌شتافت ** چون به عشق آمد قلم بر خود شکافت

عقل در شرحش چو خر در گل بخفت ** شرح عشق و عاشقی هم عشق گفت

معلوم است که عشق، در ذات خود جز نظر به نور کمال مطلق نیست که جان را فرا می‌گیرد. در آن حدّ که به گفته جناب مولوی:

عشق شنگ بی قرار بی سکون .... چون درآرد کل تن را در جنون

از آن جهت که عشق، نوعی حضور است و جان را در نزد «جان» به شکوفایی و وسعت می‌آورد و عشق مجازی یعنی او را در مظاهر دیدن، مثل عشق به اولیای معصوم. ولی آنچه بدون نظر به حضرت معبود

پیش می‌آید، با هر عنوانی که باشد نوعی از توهم است و نباید به نام عشق از آن نام برد، هرچند هر توهمی هم بد نیست. مثل دوست‌داشتن دو دوست که همدیگر را دوست ندارند. به همان معنایی که جناب مولوی می‌فرمایند:

عشق‌هایی کز پی رنگی بود ** عشق نبود عاقبت ننگی بود

و این غیر از آن است که در مورد عشق مجازی فرمود:

عاشقی گر زین سر و گر زان سر است ** عاقبت ما را بدان سر رهبر است

بدان معنا که چه از طرف خدا شروع شود تا ما را به سوی خود رهنمون گردد، و چه با عشق به اولیاء، عشق شروع شود که در این صورت نیز ما را به عشق به حضرت محبوب منتقل می‌کند. موفق باشید